



# Przydatność funduszy UE dla zaspokajania potrzeb rozwojowych miast i ich otoczenia

*Łukasz Konopielko*

Narodowe Centrum  
Badań i Rozwoju

Projekt pt. *Nowy model urbanizacji w Polsce – praktyczne wdrożenie zasad odpowiedzialnej urbanizacji oraz miasta zwarte* (Gospostrateg 1/384689/20/NCBR/2019), współfinansowany przez **Narodowe Centrum Badań i Rozwoju** w ramach Strategicznego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych „Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków” GOSPOSTRATEG



# Kontekst teoretyczny

- Ewolucja miasta (przyciąganie, *natural evolution*) vs problemy centrów (odpychanie, *flight from blight*) – Follain, Malpezi (1981), Mieszkowski, Mills(1993).
- Specyfika polska: dziedzictwo gospodarki centralnie planowanej: suburbanizacja postindustrialna – migracje bezrobotnych, pauperyzacja dzielnic + przestrzenie postindustrialne do zagospodarowania (np. centra handlowe w dawnych magazynach, terenach przemysłowych) oraz kwestia blokowisk (odblokuj się!) – Ładysz, Mayer (2016).

# Wyniki dotychczasowych badań

- NPR 2004-2006 – raport ex post EUROREG + Celińska-Janowicz (2011). 264 gminy (>3% saldo migracji) w 32 zespołach miejskich – ankieta (skuteczność 13,3%) dotycząca projektów przeciwdziałających skutkom suburbanizacji
- Studia przypadków: Warszawa, Lublin, Poznań, Zielona Góra, Rybnik – projekty detalicznie, **ale z perspektywy gmin-celów migracji.**
- Identyfikacja **a priori** typów projektów wg. kategorii interwencji: infrastruktura transportowa, społeczna i środowiskowa.
- Projekty gmin (z ankiety): 63% infrastruktura wod-kan., 40% transport, 29% kultura, 23% szkolnictwo.

# Dotychczasowe wyniki cd.

- Ocena z ankiet: największe efekty z projektów dot. Infrastruktury środowiska i edukacji, najmniejszej przedszkola i opieka społeczna.
- Istotny aspekt: współpraca międzygminna (transport, kultura, środowisko).
- Studia przypadków: duże zróżnicowanie, koncentracja wartościowo środków na środowisku (70%), ilościowo i per capita równowaga.
- Brak korelacji środki per capita – natężenie procesów suburbanizacyjnych. Suburbanizacja nie była (2004-2006) przesłanką do realizacji projektów – projekty obejmowały raczej bieżące potrzeby.

# Obszary interwencji dla funduszy

- Zapobieganie migracjom z centrów – rewitalizacja, inwestycje w dobra publiczne. Ale Temimi&Dix (2001) wskazują, że finansowanie tego typu przedsięwzięć ze źródeł zewnętrznych może jednak pośrednio wspierać odpływ do suburbiów (USA).
- Wsparcie już zaistniałej migracji do suburbiów – dostawa infrastruktury (media, transport, usługi komunalne, edukacja) - interwencja *adaptacyjna*.
- Nowe drogi rozwoju (wsparcie dla telepracy, lokalna przedsiębiorczość, wpieranie prosumentów) – interwencja *rozwojowa*.

# Przedmiot badania

- Perspektywa finansowa 2007-2013 jako zamknięta i możliwa do oceny pod względem efektów. Perspektywa 2014-2020 pod kątem identyfikacji nowych lub zaniechanych kierunków interwencji i dobrych praktyk.
- Perspektywa finansowa 2014-2020 na poziomie identyfikacji działań bezpośrednio zorientowanych na sub/dezurbanizację oraz pośrednio przez uwzględnienie wpływu na te procesy w ramach innych działań.
- Interwencja na poziomie krajowym (PO IŚ, PO IG/PO IR, PROW, PO PC, PO RYBY)
- Interwencja na poziomie subregionalnym (PO PW)
- Interwencja na poziomie regionalnym (RPO i w ich ramach ZIT).

# Zakres/metody badania

- Pogłębione studium literaturowe
- Przegląd programów operacyjnych 2007-13 i ich wykonania (zależnie od delimitacji).
- Przegląd programów operacyjnych 2014-2020 w zakresie przydatności interwencji w adresowaniu zagadnień suburb. oraz uwzględniania *zasad polityki przestrzennej* (gdzie się pojawia, jakie są w tym zakresie wymogi, co i jak bardzo premiuje).
- Kwantyfikacja projektów na poziomie działań i na poszczególnych obszarach, studia przypadków
- Wybrane dobre praktyki projektowe i „kierunkowe”

# Przykład włączenia zasad polityki przestrzennej

- Działanie 3.3 RPO WSL 2014-2020 (informatyzacja przedsiębiorstw): jedno z kryteriów obligatoryjnych dotyczy zgodności z politykami horyzontalnymi, w szczególności z „zasadą zachowania zasady polityki przestrzennej” opisanej jako:

*„Projekt powinien wpisywać się w zasady przestrzenne, wynikające z krajowych dokumentów strategicznych: Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i Strategię Rozwoju Kraju 2020.”*